

з. 14.
Архів - Кур'я 42!

ЗБУДУЙМО "СІЧ" В КАНАДІ

Заклик Жіночого Комітету Січового

ДО

УКРАЇНСЬКОГО ЖІНОЦТВА

В

Канаді.

Накладом:

Централі "Січей" в Канаді.

Збудуймо „Січ“ в Канаді!

Заклик Жіночого Комітету Січового до
УКРАЇНСЬКОГО ЖІНОЦТВА В КАНАДІ.

1. Зріст січової організації на американськiм континенті, її поширення на Канаду, її ясна ціль і стремління згуртувати, вишколити фізично і виховати духово в чисто національнiм дусі оба поли українського народу в їх нових вітчинах на еміграції, способи уведені в організаційний провід і урядовання, для випробовання їх вперед в організації, які опісля можна буде, як практично випробоване ужити в українському державному будівництві в Європі, спонукують нас в імени цієї великої культурно-організаційної праці відозватися до українського жіноцтва в Канаді ставати з нами в січові ряди.

2. Від кількох місяців в нас в Канаді серед нашої суспільности в східних і західних провінціях, робиться успішна січова робота під проводом січового організа-

тора і Головного Обозного Січей в Канаді п. Володимира Босого, і під проводом Головної Обозної Січової Ради, яка вибрала собі за свою централю місто Йорктон.

Адреса: — "S I T C H"

Box 360

— **Yorkton, Sask.**

Наша канадійська централю стоїть в тісній звязи з глосвною централею Січей в Шікаго, яка є під проводом Головного Отамна Др. С. Гриневецького і душі сеї орг. Др. О. Назарука.

3. Помимо безпідставних, невирозумілих пересудів і деструктивної критики ворогів січової організації, наша організація робить великий поступ не тільки в приєднюванню собі нових членів і членкинь, але до сего часу зуміла собі прихилити велику часть нашої суспільности в Канаді, а в тій части найкращих членів і членкинь нашого народу в Канаді.

4. І хочай січова організація в Канаді є ще дуже молодю, то її підвалини вже нікому не знищити, бо вона має перед собою ясну ціль, і знає, чого хоче, і поступає виточеним шляхом, а не манівцями. Робота

січової організації є в нас добре випробованою серед нашої суспільности в Галичині і Буковині, і лиш завдяки цій січовій організації в тич частях української землі, почалося живе відродження серед народних мас тому, що цей рух в нас виріс на чисто національних змаганнях в історії і сучасности, тому він є чинником діяльним, а не мертвим з чужої нам "революційної" течії. Хоч наші вороги з кождим днем стають лютійшими, і гримають молоденьку організацію і кричать "распи! распни гетьманців! бо мовляв, "деж' нам горожанам сего краю можливо поиграти чого хотять гетьманці?"

А ми горожанки сего краю, нашої прибраної вітчини Канади, які бачуть рідну країну як через мраку, бо лишили її в дитинстві, і полюбили нову вітчину горячим діточим серцем, і ті що иншої вітчини не знають крім Канади, бо тут уродилися, — кличемо до всіх тих, що є рідні нам по своєму українському походженню: Пізнайте наші змагання і стремління, допоможіть нам збудувати сильну "Січ", яка маючи добре з'організовані оба поли нашого народу на

американським континенті, зможе помочи рідному народові в Європі збудувати свою державу. Бо нарід тепер розбитий з болючим серцем конає під панованнем жорстокої окупації.

5. Ми нарікаємо, що наші вороги, Поляки були хитрійшими від нас, бо поборолли наш нарід в Галичині і страшно поневолили його, розширили свою імперію на других українських землях проти волі більшости українського народу, що живе на тих землях. Але забуваємо, що поборолли вони наш нарід силою, яку Поляки дістали від Поляків з Америки. І коли американські Поляки були і є оправдані в очах американців навіть у своїй захланности і заборчій війні, то чомуб Українцям не бути оправданими в приготованню до оборони проти страшних тиранів окупантів? У великій війні американські і канадійські Українці не дали свому народові ніякої збройної помочі, а чи ми через те є ліпшими горожанами від Поляків в очах Американців і Канадійців?

Та не тільки одні Поляки вишколювали свої сили для здобуття своєї державнос-

ти в Європі на американськiм континенті. Робили те саме Ірляндці, Чехи і другі народи, що будучи поневоленими народами, не могли цього робити на рідній землі.

6. Та в нас не так легко все робити, як у других народів, які все прямують до централізації, до цілості, а не до розвалу. В нас, у Канаді така добра праця дістає удари, а людям що роблять, і симпатизують з такою роботою падає на голови всім нам в Канаді знане "благословенство". Не кою і витревалою працею на народнім полі показали, що вони є найсвітлішими минає те благословенство й найбільше заслужених наших людей, котрі своєю тяжумами і душею нашої поневоленої нації. А щож тут говорити про тих молодих, що лиш тільки піднесли свої голови і з великим запалом вступили на тернистий шлях народної праці?

Та ми січовички і січовики не захищаємося перед найсильнішими ударами ворогів в січовій організації, лиш повторимо великі слова нашого генія І. Франка:

"Лупайте сю скалу! Нехай ні жар, ні голод

Не спинить вас. Знесіть і труд і спрагу й
(голод,
Бо вам призначено скалу сесю розбити!”

7. А щож се таке січова організація? Які її цілі і змагання? Чи вона заслугує на попертя нашого народу в Канаді?

Першою цілею січової організації в Канаді, є згуртувати під своїм прапором Українців і Українок без різниці їх релігійних чи партійних переконань в одну велику національну організацію, яка буде плекати серед нашої молоді обох полів січовий спорт, послух, дисципліну і карність так, щоби кождий і кожда знали і розуміли свою задачу і вміли обертати своє колесо, чи колісце в цій організаційній машині. Лиш в такий спосіб виробиться серед нашого народу організаційний змисл і повага до всякої спільної народної праці. А сего нашому народови на всіх галузях народної діяльності дуже а дуже потрібно, щоби бодай по часті вилічитися з того самопального ходження і браку співділання.

8. Другою цілею січової організації є нести між своїх членів і членкинь просвіту викладами і відчитами, а також січовою

пресою, котру повинні читати всі члени і членкині січової організації. Головним органом всеї січової організації на американському континенті є орган "Січ", якому треба признати великі заслуги як просвітному чинникови, котрий випровадив січову організацію на дійсно культурний шлях, до державницької орієнтації, і чисто національної праці на еміграції. Попри орган "Січ", "Січова Організація в Області Канади", видає для своїх членів і членкинь тижневий "Бюлетен", котрий є історією, або рекордом всего ділання січової організації в Канаді.

9. Третою дуже важною цілею Січової Організації є, помочи рідному народови в Європі, збудувати свою державу. Щоб не помагати українському народови повторити на ново руїни на руїні, яка мала в нас місце підчас недавного будовання нашої держави, січова організація вибрала собі практичний плян і програму, після якої дійсно можна збудувати Українську Державу. Цею програмою є наука В. Липинського в його "посланію", в "Листах до Братів Хліборобів".

Потрібно довгого часу, глибокої студії і холоднокровного, але щирого вирозуміння, щоби ясно зрозуміти ідеологію В. Липинського. Найсвітліші наші політичні уми признали його за українського провідника, який витворив новий ясний шлях для збудовання нашої держави на теперішніх руїнах.

10. Ті що перестудіювали сю науку, але ігнорують її, є або на службі чужої, ворожої українській державности пропаганді, або її нерозуміють, або навмисно не хотять розуміти, бо "вони вже всі розуми поїли" і критикують все, що під руки попадає, бо валити є легше, як будувати.

Та коли хтось не годен з нами, гетьманцями годитися, то нехай хоч буде настільки чесний, щоби не говорив неправди, що мовляв' "ви гетьманці хочете такої держави, що робітники будуть тільки наймитами в панів, для яких Липинський виробив плян для панської державности".

Деж тут правда? Чиж саме слово робітник не значить, що він в когось робить, значить є наймлений щось робити? Чиж нинішні найбільше демократичні держави

не складаються з тих, що наймають і з тих що наймаються? Чи демократичні держави вже завели в себе комунізм, і вже більше наймитів нема? В найбільше демократичній державі, у Злучених Державах, як видно з державно-фінансової статистики сім десятих майна сего краю в руках мільонерів і в руках ріжних дуже сильних бізнесово-спекулянтських тростів; а решта народу се маси всілякого роду робітництва, які тільки можуть собі на хліб заробити. Та ще найгірше є це, що те робітництво з кождим роком гірше бідніє, менші підприємства банкрутують, а все майно поволи переходить тут в руки малої групи капіталістів. Чомуб тій державі не завести в себе комунізму? Вона вже немає клопоту з уложенням державного апарату, ані її наряд нігде по світі не розсипаний. Може всю свою силу ужити для економічного питання. Але ні вона, ні Росія не завели в себе комунізму.

11. Правдою є, що Липинський завзято обстоює приватну власність, але приватну власність всего українського народу, а найбільше хліборобської класи до якої

він себе зачисляє. Він каже, що соціалізація землі в нас на Україні привела наше хліборобське господарство до повного розвалу. Що земельне питання буде рішати сама хліборобська кляса. Що парцеляцію панських земель переведеться на Україні законно за викупом, а не рабунком і подбається про дрібних і безземельних хліборобів.

12. Не такої монархії ми хочемо, як нам закидають вороги гетьманату. Вони всіма силами хочуть нам доказати, що ми хочемо завернути свій нарід кілька сот літ на зад, що хочемо буцімто завести панську бюрократичну монархію. Чогось промовчують, або не кажуть виразно, що ми хочемо трудової монархії, опертої на організації всіх працюючих кляс в українській державі, значить найкращих людях з хліборобів, з робітників і других працюючих кляс, котрі будуть давати українській державі на всіх полях свою корисну працю, а не монархії опертої на панській аристократії, яка є вже в нинішнім столітті пережитою і мертвою, і до життя не приклинуть її монархісти такого вірування.

Всі класи трудової монархії мусять бути добре об'єднані і зорганізовані після того, що вони роблять, а не після того, що вони говорять

13. І тому, що наш нарід політично розбитий, і в державній роботі не випробований, йому конче потрібно репрезентативної влади одного господаря, дідичного монарха-гетьмана. Вибраного гетьмана в нас більше не може бути тому, що наш нарід ізза виборности своїх гетьманів вже раз дійшов до руїни і заплатив двіста п'ятьдесять літною неволею, а тепер, серед наших частичних відносин повторивби вже останньою і вічною неволею.

14. Таким бажаним монархом, який вже був гетьманом за нашої пам'яті, і має традиційне право до гетьманської булави, і вже показав, що вміє правити українською державою, бо лиш тогди український нарід мав свою державу, як він гетьманував в Києві, є Гетьман всеї Соборної України Павло Скоропадський.

15. Всі верстви нашого народу без різниці їх соціального походження і пола, мають спільно взятися до будови і до помочі

тій будові української держави, яка є всім потрібна і дорога. Цькування один на других поведе нас тільки шляхом руїни і безголовя. Не завидуймо нікому хто з якої соціальної верстви походить, але шукаймо за найліпшими людьми серед всего нашого українського народу.

І лиш тільки тогди можливо знайти до проведу в державній роботі найліпших людей, коли якийсь нарід ще перед критичною хвилию старається витворити в себе загальну народну згоду, яка одиноко зміцнить і зсолідаризує національний організм довкола одної Централі, одного мозку нації і поставить коло того мозку свої найсвітліші уми і серця. Лиш такий здоровий нарід зуміє завести лад і порядок у своїм нутрі і вистоїть перед найчорнішими днями зовнішньої бурі.

16. А коли якийсь нарід у критичній хвилі гуртується коло многих централь, які взаїмно себе поборюють, тоді найкращі люди ідуть в забуття, а схвильована скала, мучена народна філя, виносить на свою поверхню найгіршого рода демаґогічне шу-

мовиння, яке ніколи не оборонить свого народу перед зовнішньою бурею чужої навали, ані перед внутрішньою анархією і безправством, бо її многі організми обезсилені в борбі проти себе самих. На таке розбите, здеморалізоване в скаламученій народній філі, скорупціоване безголова завсїгди падає добре зорганізована залізна пята чужинця-окупанта.

17. Показування пальцями на наших поміщиків, чи навіть на нашу нечисленну буржуазію, яка з відродженням нашого народу вернула до нас з ворожих нам засимільованих таборів, і тепер в найтязший час нашої руїни тримається нашого народу, гордяться своїм українським походженням і тяжкою студією на руїнах своєї держави шукають дороги для національного визволення, шукають способів для збудовання своєї держави, як на примір Липинський, повинно нас радувати, а не смутити!

Подивляємо могутність англійського народу, і могутність його імперії. Коли заглянемо до історії, то побачимо, що до могутності Англії багато причинилися англійські лорди, які себе не тільки показали

великими патріотами, але також великими державними мужами в керуванні англійською державою, великими дипломатами за границями, великими генералами в війнах на суші і всіх кліматах, і великими адміралами флоту на морях. Таї не дивниця, що нині Англія має таку імперію, що в ній ніколи сонце не заходить і є панею на морю, хоч англійський народ ще тому сто літ не був більший від нашого.

18. Оден англійський державний муж Віліям Піт, аристократ по своїому соціальному походженню, в своїй високо патріотичній промові перед англійським парламентом, в критичній хвилі англійського народу сказав: "Я знаю, що я годен оборонити свій народ, і лиш тільки я, а більше ніхто". Англійський народ не тільки що не взяв йому за зле сего гордого вислову, але подивляв його віру в свою силу, якою він і оборонив свій народ так, як сказав!

19. Що найголовніше в англійським народі, то є те, що англійська жінка показала себе народною вихователькою, а не тільки матір'ю. В минувшині, коли анг-

лійський народ уживав тільки мушци для громадського думання і обовязків, англійська жінка витворила з свого дому наймогутнійшу інституцію здорового виховання нації. Вона в дома впливала на свого мужа і синів, щоби були добрими синами рідного народу, а сама все стояла за плечима своїх мушци. В останнім століттю англійське жіноцтво перше з всіх женщин нинішного світа вступило на поле всіх народних і громадсько-політичних організацій до праці. Не тому, що англійські жінки хотіли те все робити, що роблять мушци, але тому, що вони бачили недостачу праці на тих полях, яку вони могли доповнити під гаслом "Думаймо всі, робім всі, а більше зробимо, і ліпше зробимо, і пустимо свій національний апарат в такий могутній рух, що його нікому не знищити, бо в нім кожне єство гармонійно думає і працює!

20. Тут відзиваємося до всего українського жіноцтва, що для свого народу бажає згоди, і спільности національної праці для збудовання своєї Централі і для збудження одної національної душі, одно-

го національного мозку, що володітиме великим тілом нації, і розноситиме своїми нервами спільну думку, потребу і біль! Ставайте з нами в січові ряди!

Ми не кличемо до тих, що думають, що вже мають українську державу в Європі, ані до тих, що спільної згоди не бажають тут в Канаді, ані до тих, що лиш все критикують, бо вони самі не знають чого їм треба. А кличемо до тих українських жінок, що боліють над сучасною руїною свого рідного племені, котре на наших очах вимирає розбите під чужою окупацією, де жорстокий окупант нікого не жаліє, де українське свідоме громадянство коротає свій вік по тюрмах і де наше свідоме жіноцтво на смерть замучується страшними звірськими муками без суду!

Відзиваємося до тих наших Сестер, що боліють над нищенням огнища рідної української культури, цього одинокого скарбу нації, який є всім нам дорогий і спільний, який тепер нищиться ворожою окупацією а наше рідне плем'я обертається в страшну темноту!

21. Жінка це в нас доси неуживаний чинник, який ще на загал нічого не будував, ані не зруйнував. Розуміється що й її не минає вина нашого сучасного горя.

Хто є женщиною, то знає з досвіду, що серед нашого жіноцтва нема поглибленої ненависти якихсь угруповань і тертя. Борба ненавидячих себе мужеських угруповань є в очах нашої жінки безвиглядна, а в здорово думаючої жінки навіть дуже глупа. В українській жінки на загал чисто національна ідея, це найвища зі всіх ідей. Жінка і мати найбільше плакала і тепер плаче над своїм загибаючим поколінням, над своїми нерозумними синами, братами, мужами і судженими, що себе так немилосердно побили і дальше побивають, і в такий спосіб руйнують рідну справу замість будувати її! А всі вони є блудними і нерозумними синами українських матерей, які не дали своїм дітям такого виховання, як у других націй. А не дали лиш тому, що наш народ їм не дав того образования, яке вихователькам нації належиться.

22. А що то значить бути вихователською нації? Вернім в старинну історію Греків Спартанців, і прочитаймо, яку заповідь давала мати синові, як він ішов ворога воювати. "Слну, або верни з поля битви побідником, або нехай принесуть мені тебе неживого на щиті!" — Дивитися з гуманного боку на ту матір Спартанку, здавалось би, що вона була жорстокою супроти рідного сина, але дивитися на неї зі сторони національного виховання, то вона стояла дуже високо, і розуміла, що треба робити, щоби її народу не змели вороги з лиця землі. Вона знала, що чекає її народ, коли її син, і сини всіх Спартанських матерій не вернуть побідниками. Вона знала, що кожний крок ворога на території її народа значить для нього ланц невільництва. Знала, що і її син і народ міг вибрати тільки дві дорозі: вільне життя, або смерть, а ніколи невільництво.

23. Минали століття за століттями, народи змінjali свої погляди у відношенню до себе, кристалізували своє думання і творчість. А з тими змінами змінjались і кристалізувались материнські заповіді

для рідних племен і народів. Горе дітям того народу, в котрім ще є мільйони материй, що не вміють дати своїм дітям ніяких національних заповідей; тому що вони не розуміють стремління свого народу. Та не тільки матери повинні впливати на своїх дітей щоб вони любили рідний народ, і працювали для рідного народу во время люте, — але всі українські жінки без різниці чи вони є матірями, чи ні, повинні своєю щирою, невпинною і витревалюю працею на рідній ниві показати, що вони знесуть всі наруги над собою від злих людей, щоби бодай крихітку причинитися для добра рідного народу.

24. Жінки з природи є спокійні та більше розважні, і не будуть так остро всего нищити і ломати, як це роблять мушцини у своїй заїлости. Жінки вміють терпіти, і тихо зносити різні невігоди. Тому власне їх праця на народнім полю, і в народних організаціях є дуже потрібною. Не лише самі мушцини, але вони разом з жінками становлять націю. Коли половина нації мертва, то ціла нація нездорова.

І не всі найліпші люди належать до мужеського пола якоїсь нації. Високі інтелекти, чеснота, глибока любов, милосердіє, шляхотність, відвага і другі дари не знаходяться тільки в однім полі.

25. Від нас женщин залежить народна згода і в цілім народі і в нас у Канаді. Треба поставити, що вже раз хочемо перестати бути розтоптанною гадиною на шляху, якої мозок вже не розносить спільних болів, бо є розторощений, лиш хвіст тих пару жиючих клітин завзято вється перед загибелею, а по розторощенім мозку і тілі топче хто хоче!

26. Наші женщины-матері, і женщины, яким на серцю лежить добро виховання свого молодого покоління, вже нині бачать, що в нас потрібно завести якийсь живий uzдоровляючий чинник серед нашої молоді на фармах і по містах, котрий зродивби серед нашої молоді змагання до вищого ідеалу, до спільної народної праці й організації, і підніс їх душу понад буденщину, понад тими безконечними танцями, які можна замінити спортовою руханкою, чи січовими вправами. Руханки неможна

брати молодому поколінню за зле, бо до неї воно має природний нахил, і коли якийсь нарід не подбає, щоби його молоде покоління мало культурну руханку, то воно робить таку, яку знає з природи. Що ми доси в себе не завели ніякої спортової організації, і ще тепер є люди, котрі, виступають проти січової організації, яка в нас є, свідчить про недбальство загалу і по просту сказати глупоту тих, що таке роблять.

27. Кожний культурний нарід знає, що руханка і вправи є дуже потрібні для фізичного розвитку людини, і її здоровля. Стара римська приповідка каже що, "В здоровому тілі здорова душа". Всі здорово думаючі люде знають кільки правди криється в тій цінній приповідці.

28. Знаючи який поступ зробила січова організація в старім краю в однім, чи двох десятиліттях, і тепер робить в Злучених Державах, нема найменшого сумніву що вона сей поступ зробить також в нашій вітчині Канаді. Отож в імени великої праці кличемо до Вас, Дорогі Сестри Українки: Ставайте з нами в січові ряди

і допоможіть нам збудувати сильну "Січ" в Канаді!

29. Пам'ятаймо, що ми жінки становимо половину нації, та що без нас неможливе зорганізованне нашої нації — навіть тоді, якби всі мушцини були освідомлені і зорганізовані. Організація полягає на єдності думок і на постійних вкладках, хочби дуже невеликих, але правильних! Ми жінки не тільки становимо половину нації, але в наших руках вихованне всіх дітей. А се значить, що не праця мушцин, але наша жіноча праця рішає про будучність і силу всего народу! Коли ми будемо байдужні, то нарід ніколи не дібеться лучшої долі! А коли ми пробудимось і зорганізуємось — тоді цілий нарід скріпиться відразу. Отже скрізь зав'язуймо жіночі відділи одної великої Січової Організації!

Під сим гаслом побідимо. Тільки будьмо завзяті й витревалі. Самі організуймося і своїх мужів, синів та братів спонукуймо до організації, бо лиш організацією побідимо!

В маю, 1925 р.

За Жіночий Комітет Січовий:

Анна Арабська, Стоні Маутейн, Ман.
(учителька).

Катерина Охитва, Йорктон, Саск
(учителька).

О. Арабська, Бедфордвіл, Саск.
(Фармерка).

